

Стана Смиљковић
Педагошки факултет у Врању
Универзитет у Нишу

Методичка теорија и пракса број 2/2018.
УДК: 821.09-93(049.32)
Стр. 381 - 383

ПРИСТУП КЊИЖЕВНО-УМЕТНИЧКИМ ТЕКСТОВИМА

Буба Стојановић, Данијела Мишић (2018). *Дечји светови у књигама - могућности тумачења*, Врање: Педагошки факултет у Врању.

Издавачка продукција Педагошког факултета у Врању Универзитета у Нишу обogaћена је књигом под називом *Дечји светови у књигама - могућности тумачења*. Ауторке су при концепцији ове монографије, коју је оценило троје професора из Србије и иностранства, водиле рачуна о значају доброг избора књижевно-уметничких текстова и њиховим васпитним могућностима при правилној рецепцији на часовима српског и енглеског језика, као и о продуженом естетском и емоционалном доживљају након интерпретације.

Структуру монографије чине три, по свим научним критеријумима, заокружене текстове целине ауторки Бубе Стојановић и Данијеле Мишић. Након *Предговора* у коме на прецизан, концизан и методичан начин образлажу своје намере о потреби и исказивању елемената савременог приступа жанровски разноврсним текстовима српских и других аутора на српском и енглеских на енглеском језику, уважавању хоризонта очекивања најмлађег читаоца након разноврсне мотивације, следе три целине под следећим називима: 1) *Дете, писац и књижевни текст*; 2) *Могућности књижевног текста у настави* и 3) *Превод као метафора дечјег света*.

У оквиру прве текстове целине, *Дете, писац и књижевни текст* чији је стваралац и тумач проф. др Буба Стојановић, функционише једанаест потцелина у којима се најпре истичу вредности књижевног текста у циљу васпитања, образовања,

развијања говора, потребе да се на савремени начин протумачи књижевни текст и поруке у њему. Посебно место заузима део који се односи на рецепцију књижевног текста у циљу развијања дечје индивидуалности, позива на дијалог са књигама и јунацима које не припадају само српској, већ и другим културама. Посебно се издвајају примери приступа поетској речи песника: Јована Јовановића Змаја, Душана Радовића и Добрице Ерића. Игра, језик, машта, нонсенс, љубав према природи и свету доприносе, како ауторка тврди, духовном узрастању ученика и мотивисању за читањем и самосталним трагањем за бројним значењима и порукама.

Овај део књиге представља добру основу за следећи, други део под називом *Могућности књижевног текста у настави*, у коме ауторка кроз десет потцелина наводи разноврсне могућности приступа и тумачења књижевног текста уз поштовање циљева и задатака наставе српског језика и књижевности, али и узраста и потреба ученика. Указано је на карактеристике комуникационих компетенција ученика приликом читања, имагинарног дечјег дијалога са текстом, дијалога са учитељем и вршњацима. С обзиром на то да су наставним планом и програмом најзаступљеније бајке, басне, лирска песма, приче, стрип и друго, ауторка у свакој прикладној прилици коју текстови пружају потенцира индивидуални развој личности кроз доживљај текста и порука које реципијенти у разредном колективу уочавају и исказују својим речником и ставом. Читањем ових књижевних врста могу се постићи, помало заборављени, задаци које прецизира наставни програм и живот: читање са предвиђањем, развој културних потенцијала, конструктивно решавање проблема личне и друштвене природе. У томе је и вредност савремених медија, књиге и текста као незаобилазног естетског медијума.

Трећи део ове монографије под називом *Превод као метафора дечјег света* аутора доц. др Данијеле Мишић обухвата петнаест текстова који уводе читаоце у мултикултуралност и интертекстуалност тумачењем енглеских романа за децу и младе у оквиру избора школске и слободне лектире. Текстовне целине систематизоване су на начин који упућује у значај литерарног превода књижевног дела и комуникације међу јунацима и културама. Притом, указује ауторка, неопходно је развијати преводачку слободу како би се текст другог језика прихватио и доживео. Од великог је значаја пронаћи везу између култура како би књижевно-уметничко дело омогућило комуникацију са ликовима, догађајима и световима другачијим од свакодневних. Битно је омогућити ученику да са традиционалног учења страног језика пређе на терен савременог уз коришћење, не само текста, речника, уџбеника већ и других медија који саопштавају вредносне судове, између осталог, и о књижевним текстовима страног језика у преводу на друге, о преводиоцима, развоју превода, нарочито када су у питању писци старијих генерација, као и о модерним књижевним формама - стрипу, анегдотама, сентенцама.

Анализом овог дела књиге уочава се осам текстова који се односе на осврт појединим сегментима енглеских романа за децу, као и о начинима превода. То су: *Гуливерова путовања* Џонатана Свифта, *Алиса у земљи чуда* Луиса Керола, *Размажена*

принцеца Кети Хопкинс и други. Указано је на могућности приступа оригиналу и преводу кроз драмске радионице, кроз компаративне преводе, кроз анализу језика и стила. Осим на часовима енглеског језика, ауторка значајну пажњу поклања месту школске библиотеке и мотивисању ученика за развој страног језика, потом и креативности. Закључни текст односи се на универзалне вредности књиге као симбола интеркултурне комуникације у циљу развоја речника, маште и укупне духовности која ће омогућити сагледавање света и живота на корист образовања и васпитања.

Закључком, избором литературе, регистром имена аутора, резимеом на енглеском језику и биографијама ауторки заокружена је слика о понуђеном тексту монографије.

Књига *Дечји светови у књигама - могућности тумачења* са широким спектром приступа књижевно-уметничким текстовима и могућностима тумачења представља корак даље у вредновању језика, рецепције разноврсних структурних форми, почев од басне, бајке, лирске песме, стрипа, краћих уметничких остварења до романа. Српски и енглески текстови отварају могућности сагледавања култура и традиција садржаних, не само у језику, већ и шире, те доприносе ученику као рецепијенту да га поетска и књижевна реч прате и када о њој не размишља само на часовима језика. На тај начин, књига о којој је реч представља мост од традиционалног у коме има и позитивног, до савременог схватања културе језика, историје и традиције захваљујући интензивном напретку техничко-технолошких достигнућа и знања које прати ове области.

Љубитељима тумачења уметности речи и вишезначности књижевног дела, монографија ће послужити као вредан текстовни медијум, као један од значајних приступа делима школске и слободне лектире.